

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom lausunto

Yleisradio Oy:n kertomuksesta vuoden 2018 aikana
tarjotusta palvelusta

Sisältö

1	TAUSTAA	3
2	TRAFICOMILLE ANNETTAVAN KERTOMUKSEN TARKOITUS	3
3	KERTOMUKSEN ARVIOINTI	4
3.1	Yleistä.....	4
3.1.1	Arvioinnin rajaus.....	4
3.1.2	Yleistä kertomuksesta.....	5
3.2	Eriyttäminen.....	5
3.2.1	Muu julkinen palvelu internetissä ja matkaviestimissä.....	6
3.2.2	Muut tehtävät ja Yleisradion kaupallinen toiminta.....	7
3.2.3	Yleisradion julkinen palvelu radiossa ja televisiossa	10
3.2.4	Traficom in arvio julkisen palvelun ja muun toiminnan eriyttämisestä.....	11
3.3	Muut televisio- ja radiotoiminnan valvontaan liittyvät tiedot.....	13
3.3.1	Mainonnan kieltö.....	13
3.3.2	Traficom in arvio mainonnan kiellon noudattamisesta	13
3.3.3	Ohjelmiston eurooppalaisuus ja riippumaton tuotanto.....	13
3.3.4	Traficom in arvio ohjelmiston eurooppalaisuuden ja riippumattoman tuotannon velvoitteiden toteutumisesta	14
3.3.5	Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville	14
3.3.6	Traficom in arvio ääni- ja tekstityspalvelun toteutumisesta.....	15
4	TRAFICOMIN LAUSUNTO	16

1 TAUSTAA

Tässä lausunnossa arvioitavana olevasta vuotta 2018 koskevasta Yleisradio Oy:n tarjoamaa palvelua koskevasta kertomuksesta säädetään Yleisradio Oy:stä annetussa laissa¹ (jäljempänä yleisradiolaki).

Edellistä, vuoden 2017 kertomusta koskevassa lausunnossaan Viestintävirasto (1.1.2019 alkaen Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, jäljempänä Traficom) totesi, että Yleisradion vuonna 2017 tarjoaman palvelun voitiin katsoa täyttävän sille viraston valvottaviin kuuluvien säännösten suhteen lainsäädännössä asetetut vaatimukset.

Yleisradio toimitti kertomuksen vuoden 2018 aikana tarjotusta palvelusta Traficomille määräaikaan mennessä 26.4.2019. Kertomukseen sisältyivät seuraavat liitteet: Yleisradion tuloslaskelma 2018 eriytettynä (kertomuksen taulukko 1), Yleisradion tase 31.12.2018 eriytettynä (kertomuksen taulukko 2), taseen rivikohtaiset eriyttämisperusteet (taulukko 3) Yleisradion kaupallisen toiminnan eriytetyt tuloslaskelmat 2018 (kertomuksen taulukko 4 ei sisälly kertomuksen julkiseen versioon), tuloslaskelman erittelyt (taulukko 5 ei sisälly kertomuksen julkiseen versioon), tuottoerittelyt (taulukko 6 ei sisälly kertomuksen julkiseen versioon), luettelo vuokralle annetuista toimitiloista (taulukko 7 ei sisälly kertomuksen julkiseen versioon) sekä taulukot Ohjelmiston eurooppalaisuudesta (taulukko 8) ja Riippumattomien tuottajien ohjelmat (taulukko 9). Kertomuksen ohessa toimitettiin myös tilintarkastajien lausunto.

2 TRAFICOMILLE ANNETTAVAN KERTOMUKSEN TARKOITUS

Yleisradion hallituksen Traficomille toimittamasta kertomuksesta säädetään yleisradiolain 6 b, 12 a ja 12 b §:issä. Yleisradiolain mukaan Yleisradion on annettava vuosittain huhtikuun loppuun mennessä Traficomille kertomus edellisen kalenterivuoden aikana tarjotusta palvelusta. Yhtiö velvoitetaan esittämään kertomuksessaan tiedot, jotka ovat tarpeen Traficomien televisio- ja radiotoiminnan valvontatehtävässä.

Yleisradion on lisäksi toimitettava Traficomille huhtikuun loppuun mennessä tilinpäätöksensä, eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet liitetietoineen sekä yhtiön tilintarkastajien lausunto eriyttämislaskelmista. Yhtiön on salassapitosäännösten estämättä Traficomien pyynnöstä toimitettava myös muut valvonnassa tarvittavat tiedot.

Traficomien on puolestaan annettava kertomuksesta ja edellä mainituista tilinpäätösasiakirjoista lausuntonsa valtioneuvostolle syyskuun loppuun mennessä.

Traficomien valvontatehtävät on määritelty yleisradiolain 12 a §:ssä. Sen mukaan *”Viestintävirasto valvoo 7 a, 8, 8 a ja 12 §:n noudattamista sekä sitä, että käytössä ei ole alihinnoittelua eikä ristikkäistukia.”* Traficomien valvonta kohdistuu siten mainonta- ja sponsorointikiellon ohella Yleisradion velvollisuuteen eriyttää laissa säädetty toiminnot, aineistot ja verkkopalvelut toisistaan. Traficomien tehtäviin kuuluu myös Yleisradion kaupallisen toiminnan valvonta, johon alihinnoittelun ja ristikkäistukien kiellon valvonta liittyy.

¹ Laki Yleisradio Oy:stä 1380/1993.

Yleisradiolakiin sisältyvät seuraamussäännökset siltä osin, kuin säännösten valvonta on Traficomien tehtävä. Jos Yleisradio rikkoo ko. säännöksiä, Traficom voi velvoittaa yhtiön korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Veloitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään yhtiön kustannuksella.

Yleisradiolain perusteluissa (HE 29/2012 vp.) todetaan, että viraston toimivaltaa Yleisradion julkisen palvelun taloudellisessa valvonnassa ehdotetaan vahvistettavaksi. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä LiVM 8/2012 vp viraston valvontatehtävän kohdentumisesta todetaan, että julkisen palvelun sisällön valvonta tai yleisradiolain 7 §:n mukaisen julkisen palvelun tehtävän toteutumisen valvonta ei kuulu viraston vaan Yleisradion hallintoneuvoston toimivaltaan. Virastolle kuuluu sen sijaan yhtiön toiminnan lainmukaisuuden valvonta. Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnon mukaan hallintoneuvoston ja viraston valvontatehtävät ja roolit täydentävät toisiaan.

Traficom arvioi em. nojalla Yleisradion kertomusta vuoden 2018 aikana tarjotusta palvelusta erityisesti sen suhteen, antaako kertomus riittävästi tietoa yhtiön toiminnasta siltä osin kuin yhtiön toiminnan valvonta on säädetty Traficomien tehtäväksi. Traficomien tehtäväksi ei ole säädetty julkisen palvelun sisällön tai tehtävän toteutumisen valvontaa.

3 KERTOMUKSEN ARVIOINTI

3.1 Yleistä

3.1.1 Arvioinnin rajaus

Yleisradio Oy:stä annetun lain 12 b §:n mukaan yhtiön on vuosittain annettava Traficomille kertomus edellisen kalenterivuoden aikana tarjotusta palvelusta. Yhtiö veloitetaan esittämään kertomuksessaan tiedot, jotka ovat tarpeen Traficomien televisio- ja radiotoiminnan valvontatehtävässä. Yleisradiolain 12 a §:n mukaan Yleisradion on lisäksi toimitettava Traficomille tilinpäätöksensä, eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet liitetietoineen sekä yhtiön tilintarkastajien lausunto eriyttämislaskelmista.

Traficomien taloudelliset valvontatehtävät sisältävän 12 a §:n mukaan Traficomien tehtäviin kuuluu valvoa myös, ettei käytössä ole alihinnoittelua eikä ristikkäistukia. Yleisradion julkisen palvelun kustannukset katetaan valtion talousarviosta saatavalla rahoituksella. Traficomien valvonnalla on tarkoitus varmistaa, että rahastosta saatava rahoitus käytetään vain laissa säädetyn julkisen palvelun toteuttamiseen, eikä kaupallisiin, markkinoita vääristäviin tarkoituksiin.

Komission valtioneuvoston tiedonannon mukaan ristikkäistukien kiellon tarkoituksena on varmistaa, että julkista rahoitusta käytetään ainoastaan julkisen palvelun rahoitukseen. Julkisella rahoituksella ei saa rahoittaa yhtiön kaupallista toimintaa. Valtioneuvoston tiedonannon lähtökohtana alihinnoittelun kiellon osalta puolestaan on se, ettei muita kuin julkisen palvelun toimintoja, kuten kaupallisia maksullisia palveluja, hinnoitella tasolle, jonka voidaan kohtuudella katsoa alittavan markkinaehtoisien tarjonnan. Tiedonannon mukaan alihinnoittelun kiellon tarkoituksena on estää markkinoiden vääristyminen tilanteissa, jossa julkisen palvelun yhtiö tarjoaa markkinoilla myös muun kuin julkisen palvelun toimintoihin kuuluvia tuotteita tai palveluja, kuten maksullisia palveluja. Valvonnassaan Traficom arvioi, onko Yleisradion rahastosta saama korvaus komission tiedonannossa esitetyllä tavalla oikeassa suhteessa julkisen palvelun toteuttamisen toteutuneisiin nettokustannuksiin.

Yleisradiolain 12 b §:ssä mainittuja tietoja, joita Traficom tarvitsee televisio- ja radiotoiminnan valvontatyössään, ovat ohjelmistojen eurooppalaisuutta ja riippumattontuotantoa koskevien kiintiöiden, mainontaa ja sponsorointia sekä ääni- ja tekstispalvelujen ohjelmiin liittämistä koskevien säännösten noudattaminen.

Yleisradiolain 7 §:n valvonta ei kuulu Traficomin toimivaltaan. Traficom ei siten arvioi lausunnossaan julkisen palvelun toteutumista tai sisältöä.

3.1.2 Yleistä kertomuksesta

Yleisradion kertomus vuodelta 2018 sisältää Traficomin valvontatehtävässä tarvitsemat tiedot. Julkiseen kertomukseen sisältyvät mm. eriyttämislaskelma, tilinpäätöstiedot sekä tilintarkastajan lausunto Yleisradion laatimasta eriyttämislaskelmasta. Yleisradion kaupallisen toiminnan eriytetyt tuloslaskelmat 2018 ja tuloslaskelman erittelytiedot ovat kertomuksen salassa pidettävissä liitteissä.

Seuraavissa luvuissa arvioidaan kertomuksessa annettuja tietoja yksityiskohtaisesti. Luvussa 3.2 arvioidaan annettuja tietoja eriyttämisen kannalta ja luvussa 3.3 muun televisio- ja radiotoimintaan liittyvän valvonnan kannalta.

3.2 Eriyttäminen

Yleisradion antaman kertomuksen eriyttämistä koskevaan osioon on liitetty eriyttämistä koskeva tilintarkastajan lausunto sekä eriytetyt tuloslaskelma ja tase. Tilintarkastajan lausunnossa todetaan, että Yleisradio on vahvistanut eriyttämisperiaatteet julkisen palvelun toiminnalle ja muille toiminnoille sekä laatinut eriyttämislaskelmat. Lausunnon mukaan käytetyt periaatteet noudattavat olennaisilta osiltaan Traficomin yleisohjeen suosituksia ja yleisiä laadintaperiaatteita ja että eriytetty tilinpäätös on johdettavissa Yleisradion kirjanpidosta.

Eriytetty tuloslaskelma ja tase on laadittu siten, että Yleisradio on jaotellut liiketoiminnat julkisen palvelun tarjontaan televisiossa ja radiossa, julkisen palvelun tarjontaan internetissä ja matkaviestimissä sekä kaupallisen toiminnan omana osionaan. Eriyttäminen on käytännössä toteutettu siten, että koko Yleisradion jokainen tuotto ja kulurivi on jäljempänä ilmenevien kohdistusperiaatteiden mukaisesti kohdistettu ensin julkisen palvelun tarjonnalle internetissä ja matkaviestimissä ja tämän jälkeen kaupalliselle toiminnalle. Julkisen palvelun liikevaihtoon on lisätty kaupallisen toiminnan hyödyntämien julkisen palvelun tuotantotehtävien arvo. Näiden kohdistusten jälkeen jäljelle jäävät rivikohtaiset tuotot ja kulut kuuluvat julkisen palvelun tarjonnalle televisiossa ja radiossa. Tästä syystä myös lausunto on laadittu vastaavassa järjestyksessä.

Lisäksi Yleisradio on tuloslaskelmansa yhteydessä antanut tarkentavia tietoja liiketoiminnan muista tuotoista ja kuluista, poistoista, henkilöstökuluista, kaupallisen tuotantopalvelun ohjelma- ja palvelutuotoista sekä Yleisradion saamista avustuksista.

Yleisradio ei kertomuksensa mukaan harjoita laissa sähköisen viestinnän palveluista² (917/2014) 3 §:n 1 momentin 34 kohdassa tarkoitettua verkkopalvelua. Tämän vuoksi yhtiö ei ole kertomuksessaan käsitellyt yleisradiolain 8 a §:ssä edellytettyä verkkopalvelun erittelyä muusta toiminnasta.

² Tietoyhteiskuntakaaren nimike on muutettu laiksi sähköisen viestinnän palveluista tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta 12.1.2018 annetulla lailla 68/2018. Muutos tuli voimaan 1.6.2018.

Taulukko 1. Yleisradion tuloslaskelma 2018 eriytettynä.

Euroa	Yleisradio Oy 1.1.-31.12.2018	Julkisen palvelun tarjonta tv:ssä ja radiossa 1.1.-31.12.2018	Julkisen palvelun tarjonta internetissä ja matkaviestimissä 1.1.-31.12.2018	Kaupallinen toiminta 1.1.-31.12.2018	Sisäisten erien eliminointi 1.1.-31.12.2018
Liikevaihto	471 646 654,23	385 687 112,65	91 056 580,86	5 923 259,59	-11 020 298,87
<i>Yle-vero</i>	461 770 909,10	370 794 368,16	90 976 540,94	0,00	
<i>Ohjelmatuotot</i>	4 059 013,80	2 214 625,73	44 308,07	1 800 080,00	
<i>Palvelujen myyntituotot</i>	5 816 731,33	12 678 118,76	35 731,85	4 123 179,59	-11 020 298,87
Liiketoiminnan muut tuotot:	2 700 797,73	417 669,68	244 188,88	2 038 939,17	0,00
<i>Käyttöomaisuuden myyntivoitot</i>	8 833,52	8 744,81	88,71	0,00	
<i>Vuokratuotot</i>	2 018 490,26	8 436,30	285,94	2 009 768,02	
<i>Avustukset</i>	246 831,46	30 309,99	216 521,47	0,00	
<i>Muut tuotot</i>	426 642,49	370 178,58	27 292,76	29 171,15	
Henkilöstökulut	-225 193 658,47	-183 087 108,35	-45 717 533,47	-1 695 569,58	5 306 552,93
Poistot ja arvonalentumiset	-76 800 790,45	-65 694 263,29	-9 206 471,16	-1 900 056,00	
Liiketoiminnan muut kulut	-179 812 646,26	-144 007 204,62	-38 675 861,21	-2 843 326,36	5 713 745,94
LIIKEVOITTO/-TAPPIO	-7 459 643,22	-6 683 793,94	-2 299 096,10	1 523 246,82	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 927 013,11	1 602 915,64	324 097,47	0,00	
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-5 532 630,11	-5 080 878,29	-1 974 998,63	1 523 246,82	0,00

3.2.1 Muu julkinen palvelu internetissä ja matkaviestimissä

Yleisradiolain 7 b §:n perusteella yhtiön tulee eriyttää televisio- ja radiotoiminnan julkisesta palvelusta muu julkinen palvelu. Eriyttämällä tarkoitetaan 7 b §:ssä sitä, että eriytettäville toiminnoille laaditaan tilikausittain tuloslaskelma ja tase. Tuloslaskelman ja taseen tulee olla yhtiön kirjanpidosta johdettavissa ja ne on laadittava soveltuvien osin kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

Internetpalvelujen kuten Yle Areenan lisäksi yleisradiolain 7 b §:ssä tarkoitettuun ryhmään kuuluvat myös matkaviestimillä käytettäväksi tarjotut, selaimella ja ladattavilla sovelluksilla toteutetut palvelut (ns. mobiilipalvelut, <http://m.yle.fi/>). Internetin ja matkaviestimien kautta käytettäväksi tarjotuista sisällöistä valtaosa julkaistaan myös radio- ja tv-kanavilla. Samaisen lainkohdan mukaan yhtiön ottaessa omaan käyttöönsä julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnassa tuotettua aineistoa tarjotakseen sitä muualla kuin televisio- ja radiotoiminnassa, sen tulee tapahtua samoin ehdoin kuin yhtiön luovuttaessa aineistoa yhtiön ulkopuoliseen käyttöön.

Yleisradiolain 7 b §:n mukaiseen tuloslaskelmaan (kertomuksen liite 1, sarake "Jul- kisen palvelun tarjonta internetissä ja matkaviestimissä") sisältyy tuottoina

- Yle-verolla kerätystä rahoituksesta osuus, joka vastaa internetin ja matka- viestimien kautta tarjotun palvelun kustannusosuutta julkisen palvelun ko- konaiskustannuksista. Jakamalla Yleisradion saama julkinen rahoitus julkisen palvelun kahden lakimääräisen osan (radio ja tv sekä internet ja mobiili) vä- lillä kustannusten mukaisessa suhteessa saatu rahoitus kohdistuu Yleisradion näkemyksen mukaan aiheuttamisperiaatetta noudattaen.
- palvelujen myyntituottoihin mm. tekstiviestipalveluista saadut tulot

Tuloslaskelman kulurakenne noudattaa Yleisradion virallisen tilinpäätöksen erittely- tapaa. Kuluina tuloslaskelmassa on

- henkilöstökuluina internet- ja mobiilipalveluiden tuottamiseen käytetty hen- kilötyöpanos sivu- ja liitännäiskuluineen
- poistoissa, arvonalentumisissa sekä liiketoiminnan muissa kuluissa sellaiset hankitut sisältöoikeuksien kulut, joiden hankintasopimuksissa on eroteltu in- ternet-julkaisu-oikeuksien hinta. Lisäksi poistoihin, arvonalentumisiin sekä lii- ketoiminnan muihin kuluihin on Yleisradion mukaan aiheuttamisperiaatetta noudattaen kirjattu myös erottelemattomista kuluista se osuus, joka vastaa internet- ja mobiilipalvelujen minuuttimääräisen käytön osuutta yleisön kai- kesta Yleisradion palvelujen käytöstä.
- kaikki muut internet- ja mobiilijulkaisemisesta aiheutuneet suorat kulut sekä suorien kulujen suhteessa jaettu osuus yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipal- velukuluista.

Myös tase on rakenteeltaan yhdenmukainen Yleisradion tilinpäätöksen kanssa. In- ternet- ja matkaviestinpalveluiden tase on eriytetty julkisen palvelun tv- ja radiotoi- minnan taseesta sellaisten tase-erien osalta, jotka aiheutuvat internet- ja mobiilipal- veluiden tuottamisesta. Näitä ovat taseen vastaavaa-puolella aineettomat hyödyk- keet, osa aineellisista hyödykkeistä sekä osa lyhytaikaisista saamisista. Taseen vas- tattavaa-puolella näitä ovat tämän toiminnan kumulatiivinen voitto/tappio tiikau- desta 2013 alkaen sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman eristä osto- ja siirtovelat (taulukko 2, tase). Siirtoveloista henkilöstöön liittyvät erät on jaettu henkilöstökulu- jen mukaisessa suhteessa.

3.2.2 Muut tehtävät ja Yleisradion kaupallinen toiminta

Yleisradiolain 8 §:n perusteella muu toiminta kuin 7 §:n mukainen julkinen palvelu tulee eriyttää kirjanpidossa julkisen palvelun toiminnasta. Myös mahdollinen yhtiön tarjoama verkkopalvelu on 8 a §:n mukaisesti eriytettävä.

Yleisradio Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan mahdollinen muu, julkisen palvelun yleis- radiotoimintaa tukeva toiminta (kaupallinen toiminta) on järjestettävä kirjanpidolli- sesti erilliseksi julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta. Kaupallinen toiminta on ja- ettu eriyttämislaskelmassa (toimitettu Traficomille, salassa pidettävä) neljään erilli- seen tuloslaskelmaan.

Vuodesta 2017 vuoteen 2018 Yleisradion kaupallisen toiminnan liikevaihto kasvoi, joka aiheutui muun muassa tavanomaisesta urheilutapahtumien kaupallisten tuotan- tojen vuosivaihtelusta.

Tallenteiden ja oikeuksien myynti

Yleisradio tarjoaa yleisölle yksityiseen käyttöön julkisen palvelun tv- ja radio-ohjelmien yksilöllisiä arkistotallenteita. Lisäksi yhtiö myy tv- ja radio-ohjelmien arkistotallenteita ja esitysoikeuksia, tavaramerkkiensä käyttölisenssejä sekä muita av-sisältöjen immateriaalioikeuksia kotimaisille ja ulkomaisille tv-yhtiöille sekä muille kotimaisille ja ulkomaisille yrityksille.

Tallenteiden ja oikeuksien myynti on jaettu eriytetyssä tilinpäätöksessä seuraavasti:

- Yleisradion julkisen palvelun tuottamisessa syntyneiden itse tuotettujen ja ulkopuolelta hankittujen ohjelmien ja oikeuksien myynti on osana Yleisradion julkista palvelua. Tämän seurauksena Yleisradion julkista palvelua varten hankittujen ohjelmien myyntituotot ja kustannukset kohdentuvat yhteen eli Yleisradion julkiseen palveluun.
- Muut myyntitulot kuin julkisen palvelun tuottamisessa syntyneiden ohjelmien ja oikeuksien myyntitulot sekä niiden aiheuttamat kustannukset ovat Yleisradion kaupallisen toiminnan osana.

Tallenteiden ja oikeuksien kaupallisen myynnin tuloslaskelma sisältää tämän toiminnan tuotot ja suorat kulut aiheuttamisperusteisesti sekä suorien kulujen suhteessa jaetun osuuden yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista.

Tuotantopalvelut

Yleisradio tarjoaa muille tv-yhtiöille, itsenäisille tv-tuotantoyhtiöille sekä muille osittajille henkilö-, tila-, tietoliikenneyhteys-, siirto- ja laitekapasiteettia kaupallisilla myyntisopimuksilla. Julkisen palvelun sisältöjen resurssien ja kustannusten optimoinnin kannalta on Yleisradion mukaan tietyissä tilanteissa järkevää tarjota vapaata kapasiteettia myös muiden kuin Yleisradion omaan käyttöön. Yleisimmät tällaiset tilanteet ovat

- Yleisradion oman tuotannon vuotuinen kausivaihtelu sekä päivä- ja viikkorytmin mukainen vaihtelu, jotka jättävät tuotantokapasiteettia ajoittain vapaakäytölle
- muiden tahojen kuin Yleisradion itse tuottamat julkisen palvelun ohjelmasisällöt, joiden tuotannossa on taloudellisesti tai muutoin tarkoituksenmukaista käyttää yhtiön omaa tuotantokapasiteettia.

Yleisradio ilmoittaa määrittävänsä tuotantopalvelujen kaupallisen myynnin markkinahintaisuuden siten, että kaupallisen myynnin tarjousta valmisteltaessa markkinoilla vallitseva käypä hintataso selvitetään ja tarjous hinnoitellaan niin, ettei tämä markkinahintataso alitu.

Tuotantopalveluiden myynnin tuloslaskelma sisältää tämän toiminnan tuotot ja suorat kulut aiheuttamisperusteisesti sekä suorien kulujen suhteessa jaetun osuuden yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista. Kun tuotantopalveluiden kaupallisessa myynnissä käytetään tuotannontekijänä julkisen palvelun henkilökuntaa, laitteita, tiloja tai muita hyödykkeitä, niin näiden tuotannontekijöiden kulut kaupallisen myynnin osalta kirjataan kaupallisen myynnin kuluksi. Palkat ja palkkiot kirjataan suoraan kaupallisen myynnin kustannukseksi henkilöstökulujen riville. Laitteet, tilat ja muut hyödykkeet kirjataan riville Liiketoiminnan muut kulut. Vastaavasti julkisen palvelun tuottoihin lisätään kaupallisen toiminnan hyödyntämien tuotannontekijöiden arvo Palveluiden myynti -riville.

Urheilutapahtumien tuotantopalveluiden kaupallinen myynti

Yleisradio tarjoaa kaupallisena toimintana kansainvälisissä urheilukilpailuissa kuten olympialaisissa kansainvälisen kuvasignaalin tuotantopalveluja. Tilaaja-asiakkaina ovat tv-lähetysoikeuksien omistajat, esimerkiksi Kansainvälisen Olympiakomitean omistama Olympic Broadcasting Services (OBS) -yhtiö. Kansainvälinen kuvasignaali tuotetaan maailmanlaajuisia tv-lähetyksiä varten, ja Suomessa lähetettävät televisiointit ovat yksi tätä kv-kuvasignaalia käyttävistä tv-lähetyksistä.

Eri maissa toimivat tv-yhtiöt käyttävät kv-kuvasignaalia haluamallaan tavalla omien tv-lähetyksensä pohjana. Yleisradion julkisen palvelun osana Suomessa lähetettävät lopulliset tv-urheilulähetykset leikataan alkuperäisestä kuvasignaalista ja tarpeen mukaan yhdistetään julkisen palvelun osana tuotettaviin studio-osuuksiin sekä varustetaan suomenkielisellä selostuksella. Julkisen palvelun osana toteutettava lopullinen kansallinen tv-lähetys on riippumaton siitä, mikä tv-tuotantopalveluyritys on toteuttanut kv-kuvasignaalin tuotannon. Esimerkiksi olympialaisten eri lajien ja lajiryhmien tuotannot toteutetaan eri tuotantoyhtiöissä, ja Yleisradion julkisen palvelun osana niistä kaikista tuotetaan lopullinen kansallinen tv-lähetys.

Yleisradion mukaan tuotantopalvelujen tarjoaminen kansainvälisen kuvasignaalin kaupalliseen tuottamiseen kehittää henkilökunnan osaamista. Kansainvälisen tason tuotannoissa hankittua osaamista voidaan yhtiön mukaan hyödyntää julkisen palvelun tuottamisessa kotimaisiin tarpeisiin. Kaupallisena toimintana tarjottava, televisiotuotannon varsinainen myytävä hyödyke on henkilökunnan osaaminen ja työpanos. Tuotannot voidaan toteuttaa Yleisradion omalla tv-tuotantokalustolla tai ulkopuolelta vuokratulla kalustolla.

Kaupallisia kansainvälisen urheilun televisiointeja ei ole kaikkina vuosina, vaan ne riippuvat kilpailujen järjestämisaikatauluista ja Yleisradion saamista kaupallisista toimeksiannoista. Vuonna 2018 Yleisradion merkittävin urheilun tuotantosopimus liittyi Koreassa järjestettyihin Pyeongchangin olympialaisiin ja sen maastohiihdon tuotantoon. Yleisradiolla oli tuotantosopimus kansainvälisen olympiakomitean tuotantoyhtiön Olympic Broadcasting Services kanssa. Lisäksi Yleisradio osallistui vuonna 2018 Suomessa järjestettävien hiihdon, yhdistetyn ja mäkihypyn maailmancupin osakilpailujen, hiihdon Suomen cupin ja hiihdon SM-kilpailujen tuotantojen toteuttamiseen kaupallisena toimintana. Tuotannot toteutettiin osaksi Yleisradion omalla, tuolloin vapaana olleella kalustolla ja osaksi alihankintana vuokratulla kalustolla.

Yleisradio ilmoittaa määrittävänsä urheilun erillishankkeiden kaupallisen myynnin markkinahintaisuuden siten, että kaupallisen myynnin tarjousta valmisteltaessa markkinoilla vallitseva käypä hintataso selvitetään ja tarjous hinnoitellaan siten, ettei tämä markkinahintataso alitu. Urheilukilpailujen tuotantopalvelujen markkinassa tarjottavat palvelut ovat osaksi tuotantokohtaisesti niin yksilöllisiä, ettei vallitsevaa markkinahintatasoa ole aina olemassa. Tällöin Yleisradion tekemän tarjouksen hinnoittelu perustuu kulujen täydelliseen kattamiseen ja riittävän katteen sisällyttämiseen tarjoushintaan.

Urheilun erillishankkeiden tuloslaskelma sisältää tämän toiminnan tuotot ja suorat kulut aiheuttamisperusteisesti sekä suorien kulujen suhteessa jaetun osuuden yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista. Kun urheilun erillishankkeiden kaupallisessa myynnissä käytetään tuotannontekijänä julkisen palvelun henkilökuntaa, laitteita, tiloja tai muita hyödykkeitä, näiden tuotannontekijöiden kulut kaupallisen myynnin osalta kirjataan kaupallisen myynnin kuluksi ja julkisen palvelun tuotoksi. Palkat ja palkkiot kirjataan suoraan kaupallisen myynnin kustannukseksi riville henkilöstökulut. Laitteet, tilat ja muut hyödykkeet kirjataan riville Liiketoiminnan muut kulut.

Tilojen vuokraus

Yleisradio antaa vuokralle omistamiaan toimitiloja, joille yhtiön omassa toiminnassa ei ole käyttöä. Vuokralle annettuja tiloja oli vuoden 2018 lopussa noin 7670 neliömetriä yhtiön omistamista yhteensä 178 500 neliömetrin toimitiloista. Lisäksi yhtiö on vuokrannut omaan käyttöönsä muiden omistamia tiloja noin 42 400 neliömetriä.

Vuonna 2018 vuokrausliiketoiminnan kokonaistuotot olivat 1 962 000 euroa niiden oltua edellisenä vuonna 1 696 000 euroa. Kokonaiskulut ja vuokraustoiminnan poistot olivat 815 000 euroa. Kokonaistulos vuokrausliiketoiminnasta vuonna 2018 oli siten 1 147 000 euroa.

Vuokralaisia oli vuoden 2018 lopussa 22. Vuokralle annettuna oli Inarissa sijaitsevan rivitalo asuinrakennuksen kaksi asuntoa, vuokralaisena asunnoissa on Yleisradion Inarin toimipisteen työntekijöitä. Tiloissa ei ole yhtiön omaa toimintaa. Toimistorakennuksissa Yleisradio toimii myös itse. Pasilan Suunnittelutalo on tyhjennetty käyttäjistä toukokuussa 2018 ja odottaa purkutoimia.

Tilat on annettu vuokralle markkinahinnoittelua noudattaen sekä muun muassa vuokrakohteen ja -suhteen erityispiirteet ja sopimuskauden pituus huomioiden.

Tilavuokrauksen kuluksi on kohdistettu vuokraustoiminnan muut kulut, joihin kuuluvat mm. energia- ja jätehuoltokulut, kiinteistönhoitokustannukset, tonttikustannukset sekä poistot niiden Yleisradion omistamien rakennusten osalta, joista tiloja vuokrataan. Näiden lisäksi tilavuokrauksen kuluksi on kohdistettu edellä mainittujen kulujen suhteessa jaettu osuus yhtiön yhteisistä hallinto- ja tukipalvelukuluista.

Kaupallisen toiminnan taseen eriyttäminen

Kaupallisen toiminnan tase 31.12.2018 on eriytetty julkisen palvelun taseesta samoilla periaatteilla kuin vuonna 2017.

Eriyttäminen on tehty mahdollisimman kattavasti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kaikkien sellaisten tase-erien osalta, jotka aiheutuvat kaupallisesta toiminnasta tai ovat muutoin suorassa suhteessa kaupalliseen toimintaan. Sellaisten tase-erien osalta, joilla ei ole niin suoraa suhdetta kaupalliseen toimintaan, että aiheuttamisperiaatetta voitaisiin käytännön tasolla käyttää, eriyttäminen on tehty kulujen mukaisessa suhteessa.

3.2.3 Yleisradion julkinen palvelu radiossa ja televisiossa

Tv:ssä ja radiossa tarjottavan julkisen palvelun eriytetty tuloslaskelma ja tase muodostuu, kun koko yhtiön tuloslaskelmasta ja taseesta vähennetään riveittäin edellä kuvatut internetissä ja matkaviestimiin tarjottu julkinen palvelu sekä kaupallinen toiminta. Julkisen palvelun liikevaihtoon on lisätty kaupallisen toiminnan hyödyntämien julkisen palvelun tuotannon tekijöiden arvo.

Liikevaihtoon on kirjattu seuraavia kuluja ja tuottoja:

- Saadusta julkisen palvelun rahoituksesta osuus, joka on laskettu käyttäen tv- ja radiotoiminnan kustannusosuutta julkisen palvelun kokonaiskustannuksista.
- Ohjelmatuottoina julkisen palvelun ohjelmatuotannoista saatuja kulukorvauksia, joita yhteistuotantosopimuksien muut osapuolet ovat maksaneet Yleisradiolle korvauksena Yleisradion käyttämistä kuluista.
- Palvelujen myyntituottoina mm. Radion Sinfoniaorkesterin julkisen palvelujen tuotantojen lipputuloja, eduskunnan täysistuntojen internet-lähetysten kulukorvauksia, ohjelmasiirtoon käytetyn EBU:n satelliittimaa-aseman kulukorvauksia

sekä julkisen palvelun tv-ohjelmien yhteydessä järjestettyjen yleisöpuhelinäänestysten tuloja. Lisäksi palveluiden myyntituottoihin on kirjattu kaupallisen toiminnan hyödyntämien julkisen palvelun tuotannontekijöiden arvo.

Tilikaudella 2018 on muutettu esitysoikeuksien esittämistapaa taseessa. Ulkopuolisilta tuottajilta hankittujen esitysoikeuksien hankintameno kirjataan aineettomiin oikeuksiin sekä lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkoihin, kun esitysoikeuksiin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet ovat siirtyneet yhtiölle, eli pääsääntöisesti silloin, kun sopimus on allekirjoitettu. Aiemmin esitysoikeudet kirjattiin aineettomiin oikeuksiin siltä osin, kun ne on maksettu ja esitettiin maksamattomalta osaltaan taseen ulkopuolisissa vastuissa.

Julkisen palvelun tv- ja radiotoiminnan liiketoiminnan muihin tuottoihin on kirjattu:

- Käyttöomaisuuden myyntivoitot, jotka koostuvat julkisen palvelun toiminnan käytössä olleen käyttöomaisuuden myynnistä
- Saatuja avustuksia sekä muina tuottoina mm. ulkomailta saatuja alv-palautuksia.

3.2.4 Traficomin arvio julkisen palvelun ja muun toiminnan eriyttämisestä

Traficom on arvioinut Yleisradion toimittaman taseen ja tuloslaskelman. Yleisradio on esittänyt laskelmat Traficomin yhtiölle antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Arvio julkisen palvelun tuottojen ja kulujen eriyttämisestä

Kertomuksen liitteenä olevassa eriytetyssä tuloslaskelmassa tuotot muodostuvat liikevaihdosta ja liiketoiminnan muista tuotoista. Kuluista eritellään henkilöstökulut, poistot ja arvonalentumiset ja liiketoiminnan muut kulut. Eriytetty tuloslaskelma noudattaa yhtiön virallisen tilinpäätöksen rakennetta, mutta on osittain laadittu tätä tarkemmalle erittelytasolle.

Julkisen palvelun tuottamiseen tarkoitettu Yle-veron tuotto on kohdistettu eriyttämislaskelmassa kustannusten suhteessa sekä julkisen palvelun tarjontaan tv:ssä ja radiossa että internetissä ja matkaviestimiin tarjotun julkisen palvelun tarjontaan. Ohjelmatuotoista se osa, joka on syntynyt kulukorvauksena yhteistuotosopimuksista, on kohdennettu julkiselle palvelulle. Palveluiden myyntituotoista mm. Radion Sinfoniaorkesterin julkisten palveluiden tuotantojen lipputulot, eduskunnan täysistuntojen internet-lähetysten kulukorvaukset, yleisöpuhelinäänestysten tuotot ja ohjelmasiirtoon käytetyn EBU:n satelliittimaa-aseman kulukorvaukset on eriytetty julkisen palvelun tarjontaan tv:ssä ja radiossa. Lisäksi palveluiden myyntituottoihin on kirjattu kaupallisen toiminnan hyödyntämien julkisen palvelun tuotannontekijöiden arvo.

Julkisen palvelun muut tuotot sisältävät käyttöomaisuuden myyntivoittoa, vuokratuottoja, saatuja avustuksia sekä ulkomailta saatuja alv-palautuksia. Muut tuotot on ensisijaisesti kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti osin televisio- ja radio-toiminnalle ja osin internetissä ja matkaviestimissä tarjotulle julkiselle palvelulle. Toissijaisesti loppuosa muista tuotoista on kohdistettu muiden kustannusten suhteessa julkisen palvelun kokonaiskustannuksista.

Yleisradion taloushallinnon järjestelmän tuottaman tiedon avulla julkisen rahoituksen henkilö-, laite- ja tilaresurssien sisäinen myynti kaupalliselle toiminnalle on tehty eriyttämislaskelmassa näkyväksi. Sisäiset hinnat ovat Yleisradion mukaan ajantasaiset ja käytettyjen tuotannontekijämäärien oikeellisuus on tarkastettu, mikä osaltaan myös parantaa eriyttämislaskelman eheyttä ja luotettavuutta.

Yleisradio on eritellyt Traficomin pyynnöstä yksityiskohtaisella tasolla avustusten ja ohjelmatuottojen sisältämät erät (salassa pidettävässä kertomuksen taulukossa 6).

Julkiseen palveluun eriytetyt kulut muodostuvat henkilöstökuluista, poistoista ja arvonalentumisista ja muista liiketoiminnan kuluista. Henkilöstökulut on eriytetty työajanseurantatietojen mukaisesti toiminnoille. Poistot ja arvonalennukset kohdistetaan sen mukaisesti, miten ko. resurssi on tosiasiallisen käytön mukaan sijoittunut Yleisradion julkiseen tai kaupalliseen toimintaan eriytetyssä taseessa vastaavaa puolelle.

Esityskorvauskulut sisällytetään osittain liiketoiminnan muihin kuluihin ja osittain poistoihin sekä arvonalentumisiin. Taseeseen aktivoitujen esitysoikeuksien kulukirjaus tehdään poistot ja arvonalentumiset -rivillä ja vuosikuluna tilikaudelle kohdistetut esitysoikeuskulut näytetään liiketoiminnan muissa kuluissa.

Esityskorvauskulut jaetaan toiminnoittain puolestaan julkisen palvelun puolella siten, että internetin ja matkaviestinpalveluiden kuluiksi on kirjattu internet-julkaisu-oikeushinnalla osoitettavissa olevat kulut ja loput julkiseen palvelusisältöön kuuluvasta ohjelmistosta on kohdistettu julkiseen palveluun televisiossa ja radiossa. Lisäksi ulkoisiin esityskorvauskuluihin on aiheuttamisperiaatteen mukaan kirjattu se osuus muista esityskorvauskuluista, joka vastaa internet- ja matkaviestinpalvelujen minuuttimääräisen käytön osuutta yleisön kaikesta Yleisradion palvelujen käytöstä.

Liiketoiminnan muista kuluista pääosa on jaettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Pieni osa muista kuluista jaetaan muiden kulujen suhteessa toiminnoille.

Arvio julkisen palvelun taseen eriyttämisestä

Yleisradion eriytetty tase noudattaa yhtiön virallisen taseen rakennetta. Internet- ja matkaviestinpalveluiden tase on eriytetty julkisen palvelun tv- ja radiotoiminnan taseesta sellaisten tase-erien osalta, jotka aiheutuvat internet- ja mobiilipalveluiden tuottamisesta. Näitä ovat taseen vastaavaa-puolella aineettomat hyödykkeet, osa aineellisista hyödykkeistä sekä osa lyhytaikaisista saamisista. Taseen vastattavaa-puolella näitä ovat tämän toiminnan kumulatiivinen voitto/tappio tiikaudesta 2013 alkaen sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman eristä osto- ja siirtovelat (taulukko 2, tase). Siirtovelosta henkilöstöön liittyvät erät on jaettu henkilöstökulujen mukaisessa suhteessa.

Tilikaudella 2018 on muutettu esitysoikeuksien esittämistapaa taseessa. Ulkopuolisilta tuottajilta hankittujen esitysoikeuksien hankintameno kirjataan aineettomiin oikeuksiin sekä lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkoihin, kun esitysoikeuksiin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet ovat siirtyneet yhtiölle, eli pääsääntöisesti silloin, kun sopimus on allekirjoitettu. Aiemmin esitysoikeudet kirjattiin aineettomiin oikeuksiin siltä osin, kun ne on maksettu ja esitettiin maksamattomalta osaltaan taseen ulkopuolisissa vastuissa.

Traficomilla ei ole huomautettavaa julkisen palvelun tuloslaskelman tai taseen laati- misesta. Traficom muistuttaa, että Yleisradiolla on viime kädessä velvollisuus pitää huolta siitä, että julkisen palvelun tehtävän hoitamisesta syntyneet tuotot ja kulut kohdistuvat oikeasuhteisesti eri toimintojen kesken.

Arvio kaupallisen toiminnan tuottojen ja kulujen eriyttämisestä

Kaupallisen toiminnan tuloslaskelmasta Yleisradio on laatinut taulukon (salassa pidettävä). Kaupallisen toiminnan tuloslaskelma on eriytetty neljään alatoimintoon (Tallenteiden ja oikeuksien myynti, Tuotantopalvelut, Urheilun erillishankkeet sekä Tilojen vuokraus). Kullekin alatoiminnolle on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaiset suorat kulut edellä kuvatuilla jakoperusteilla.

Kaupallisen toiminnan tuloslaskelma on laadittu edellisvuotta vastaavalla tavalla ja erittelytarkkuudella. Traficomilla ei ole huomautettavaa tuloslaskelman laadintaperiaatteisiin eikä esitystarkkuuteen.

Arvio kaupallisen toiminnan taseen eriyttämisestä

Kaupallisen toiminnan tase on eriytetty julkisen palvelun taseesta samoilla periaatteilla kuin vuonna 2017. Yleisradion laatimassa eriytetyssä taseessa pysyvät vastaavat on jaettu julkisen palvelun tv- ja radiotoiminnan, julkisen palvelun internet- ja matkaviestintötoiminnan ja kaupallisen toiminnan kesken. Eriytetyn taseen rakenne noudattaa yhtiön virallisen tilinpäätöksen erittelytarkkuutta. Traficomilla ei ole huomautettavaa eriytetyn taseen laatimistavasta.

Eriytetty tuloslaskelma ja tase eivät yksinään mahdollista lain 7 a §:n ja sen perustelujen edellyttämää palvelujen myynnin tasapuolisten ehtojen toteutumisen arviointia. Ne antavat kuitenkin lähtökohdan alustavalle arviolle Yleisradion julkisen palvelun toimintoja ja muuta toimintaa koskien. Laskelmien perusteella voidaan todeta, että Yleisradion tuotot muusta kuin yleisradiolain 7 §:n tarkoittamasta julkisesta palvelusta kattavat kokonaisuudessaan niiden kulut. Lisäksi voidaan todeta, että eriyttämisvelvollisuuden piiriin kuuluva muu kaupallinen toiminta on julkisen palveluun verrattuna vähäistä.

3.3 Muut televisio- ja radiotoiminnan valvontaan liittyvät tiedot

3.3.1 Mainonnan kieltö

Yleisradiolain 12 §:n mukaan Yleisradio ei saa lähettää mainontaa televisio- tai radio-ohjelmistojensa eikä muiden eri televerkoissa tarjoamiensa julkisen palvelun tehtävään kuuluvien sisältöpalveluiden yhteydessä. Yleisradio ei lain mukaan saa tuottaa sponsoroitua ohjelmaa.

Yleisradion kertomuksen mukaan vastaavat toimittajat valvovat mainonta- ja sponsorointikiellon noudattamista osana sananvapausslain mukaista toimitustyön johtamista ja valvontaa. Vastaavat toimittajat valvovat myös eettisten normien noudattamista. Valvonta tapahtuu ohjeistuksen, koulutuksen ja tapauskohtaisen arvioinnin avulla.

Traficom ei tehnyt vuoden 2018 aikana Yleisradion mainonta- ja sponsorointikieltoa koskevia selvityksiä eikä antanut asiaa koskevia päätöksiä.

3.3.2 Traficomien arvio mainonnan kiellon noudattamisesta

Yleisradio on noudattanut yleisradiolain 12 §:n mukaista mainonnan kieltöä.

3.3.3 Ohjelmiston eurooppalaisuus ja riippumaton tuotanto

Tietoyhteiskuntakaaren 209 §:n 1 momentin mukaan (917/2014) televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta lähetyssajastaan³.

Tietoyhteiskuntakaaren 209 §:n 3 momentin mukaan tilausohjelmien palvelujen tarjoajien on edistettävä eurooppalaisten teosten saatavuutta palveluissaan.

Tietoyhteiskuntakaaren 210 §:n mukaan televisiotoiminnan harjoittajan on varattava riippumattomien tuottajien tuottamille ohjelmille 19 % lähetyssajastaan, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, teleostoslähetyksille ja tekstitelevisiolähetyksille varattua aikaa, tai vaihtoehtoisesti

³ Vuosittaiseen lähetyssaikaan ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, tekstitelevisiolähetyksille tai teleostoslähetyksille varattua aikaa.

19 prosenttia ohjelmistobudjetistaan. Mainittuun riippumattomien tuottajien osuuteen laskettavista ohjelmista puolet on oltava viimeisen viiden vuoden aikana tuotettuja.

Yleisradion kertomuksen mukaan televisiolähetysten eurooppalaisuusaste oli kokonaisuudessaan 87,47 % (kertomuksen liitetaulukko 8). Eurooppalaisuusasteet olivat: YLE TV1 91,09 %, YLE TV2 82,34 %, YLE Teema 81,21 % ja YLE Fem 98,78 %.

Riippumattomien eurooppalaisten tuottajien osuus ohjelmatuotannosta oli Yleisradion televisiokanavilla 37,97 % (kertomuksen liitetaulukko 9). YLE TV1 35,81 %, YLE TV2 34,60 %, YLE Teema 52,66 % ja YLE Fem 29,68 %. Edelleen Yleisradion kertomuksen liitetaulukon 9 mukaan näistä viimeisen viiden vuoden aikana tuotettua ohjelmaa oli ohjelmistoittain seuraavasti: YLE TV1 23,72 %, YLE TV2 26,56 %, YLE Teema 28,54 % ja YLE Fem 23,12 %.

3.3.4 Traficomien arvio ohjelmiston eurooppalaisuuden ja riippumattoman tuotannon velvoitteiden toteutumisesta

Yleisradion televisiokanavat ovat täyttäneet ohjelmiston eurooppalaisuutta ja riippumattomaa tuotantoa koskevat vaatimukset.

3.3.5 Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 § sisältää Yleisradiolle asetetut velvollisuudet parantaa näkö- ja kuulorajoitteisten edellytyksiä seurata Yleisradion tv-kanavia tekstityspalvelun eli ohjelmatekstityksen sekä äänipalvelun eli äänitekstityksen keinoin.

Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun ohjelmistoihin. Velvollisuuksia on täsmennetty televisio- ja radiotoiminnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa televisio- ja radiotoiminnasta (396/2018).

Liitettäessä VPL 211 §:ssä tarkoitettu ääni- ja tekstityspalvelu televisiotoiminnassa lähetettäviin ohjelmistoihin ohjelmatunteihin lasketaan tekstityksen osalta suomen- ja ruotsinkieliset ohjelmat lukuun ottamatta suorana lähetyksenä lähetettäviä musiikkiesityksiä ja suorana lähetyksenä lähetettäviä urheiluohjelmia sekä äänipalvelun osalta muut kuin suomen- ja ruotsinkieliset ohjelmat lukuun ottamatta suorana lähetyksenä lähetettäviä musiikkiesityksiä ja suorana lähetyksenä lähetettäviä urheiluohjelmia.

Ohjelmistoon kuuluvien suorien lähetysten osalta tekstityspalvelu voidaan 1 päivään kesäkuuta 2020 toimittaa uusintalähetyksen yhteydessä. Uusinta, johon tekstitys on liitetty, on lähetettävä yleisön kannalta tarkoituksenmukaisena lähetyksena vuorokauden kuluessa suorasta lähetyksestä sekä esitettävä tekstityksen valmistuttua tilausohjelmapalvelussa mahdollisimman pian.

Äänipalvelu tulee liittää kaikkiin julkisen palvelun ohjelmistoihin sisältyviin käännetekstitettyihin ohjelmiin lukuun ottamatta suorana lähetyksenä lähetettäviä musiikkiesityksiä ja suorana lähetyksenä lähetettäviä urheiluohjelmia.

Yleisradio kehittää palveluja käyttäjien ja erityisryhmiä edustavien järjestöjen kanssa. Vuonna 2018 Yleisradio kokosi kehitystyön tueksi erityisryhmistä koostuvan fokusryhmän, joka arvioi ja kokeilee yhdessä Ylen kanssa uusia palveluja. Yle-raadissa on jäsenenä muun muassa kuulo- ja näkövammaisia, ikäihmisiä sekä saavutettavuuden erityisasiantuntijoita. Tavoitteena on erityisesti parantaa sisältöjen saavutettavuutta sekä saavutettavuutta tukevien palvelujen löydettävyyttä ja käytettävyyttä.

3.3.6 Traficomin arvio ääni- ja tekstityspalvelun toteutumisesta

Traficom tarkasteli ääni- ja tekstityspalveluvelvoitteen toteutumista vuonna 2018 Yleisradion osalta edelleen lähtökohtaisesti ohjelmistokohtaisesti. Yleisradio tekstitti kaikki suomen- ja ruotsinkieliset ohjelmansa niiden edellä esitettyjen poikkeamien rajoissa, joista lainsäädännössä on määrätty.

Alla olevasta taulukosta näkyy velvoitteen toteutuminen kanavittain jaoteltuna.

Äänipalvelujen toteutuminen	Yle kaikki	TV1	TV2	Teema	YLE Fem
Äänipalveluvelvoitteen alaisten ohjelmatuntien kokonaismäärä	6 722	1 880	1 964	2 113	765
Äänipalvelun sisältävien ohjelmatuntien määrä	6 722	1 880	1 964	2 113	765
Äänipalvelun sisältävien ohjelmatuntien %-osuus	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Tekstityspalvelujen toteutuminen	Yle kaikki	TV1	TV2	Teema	YLE Fem
Tekstitysvervoitteen alaisten ohjelmatuntien kokonaismäärä	9 605	4 312	2 823	908	1 562
Tekstitettyjen ohjelmatuntien määrä	7 682	2 738	2 667	890	1 386
Suorien lähetysten pikausintaan tekstitetyt ohjelmat	406	299	107	0	0
Tilausohjelmalvelussa toteutettujen tekstitettyjen ohjelmatuntien määrä	5 233	1 643	1 997	677	916
Tilausohjelmalvelussa toteutetuista tekstitetyistä ohjelmatunneista laskennassa mukaan otettujen ohjelmatuntien määrä	1 518	1 275	48	18	175
Tekstitettyjen ohjelmatuntien %-osuus	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Yleisradio tekstitti vuonna 2018 lähes kaikki suomen- ja ruotsinkieliset televisio-ohjelmat, joitakin suoria lähetyksiä lukuun ottamatta. Vuoden 2020 kesäkuuhun asti tekstitysvelvoitetta on lievennetty siten, että suorat lähetykset voidaan tekstittää 24 tunnin sisällä televisiossa uusintaan sekä Areenaan. Äänitekstitys on automatisoitu palvelu, joka toimii kaikissa ohjelmissa, joissa on DVB-tekniikalla toteutettu käännöstekstitys. Palvelun kattavuus oli edellisten vuosien tapaan vuonna 2018 kaikilla tv-kanavilla 100 prosenttia. Traficom pitää positiivisena lähestymistapana Yleisradion ilmoitusta jatkaa sekä ääni- että tekstityspalvelujen edelleen kehittämistä.

4 TRAFICOMIN LAUSUNTO

Traficom on edellä tässä lausunnossa arvioinut Yleisradion kertomusta vuoden 2018 aikana tarjotusta palvelusta suhteessa palvelua koskeviin lainsäädännön asettamiin velvoitteisiin.

Traficom on käynyt läpi Yleisradion toimittaman tilinpäätöksen, eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat ja taseet liitetietoineen sekä yhtiön tilintarkastajien lausunnon eriyttämislaskelmista. Tilinpäätös sekä siitä johdetut laskelmat on laadittu samoin periaattein ja samalla erittelytarkkuudella kuin edellisvuonna, eikä Traficomilla ole niistä huomautettavaa.

Yleisradio on noudattanut yleisradiolain mukaista mainonnan kieltoa ja sen televisio-kanavat ovat täyttäneet ohjelmiston eurooppalaisuutta ja riippumatonta tuotantoa koskevat vaatimukset.

Yleisradio on toteuttanut ääni- ja tekstityspalvelua koskevat veloitteet sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa säädetyllä tavalla, huomioiden liikenne- ja viestintäministeriön valmisteleman määräaikaisen lievennyksen Yleisradion ohjelma-tekstitysvelvoitteeseen.

Yleisradion voidaan vuonna 2018 katsoa täyttävän sille viraston valvomien säännösten osalta asetetut vaatimukset.

Lisätietoja

Lisätietoja lausunnosta Traficomissa antavat viestintämarkkina-asiantuntija Mari Rosenström p. 0295 390 597 ja viestintämarkkina-asiantuntija Sami Vilvala p. 0295 390 624. Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@traficom.fi.

Johtaja

Johanna Juusela

Apulaisjohtaja

Merja Saari

Liite:

Yleisradio Oy:n kertomus Traficomille vuoden 2018 aikana tarjotusta palvelusta liitteineen, julkinen